

tott és az eredeti helyétől távolabbi területen a felszínre hozott. A helybeliek elmondása alapján a második világháborúban temettek a területen katonákat. A sírok helye a tell település külső lakóövezetéhez tartozhatott, így a bronzkori kerámia régészeti objektumok bolygatásából is kerülhetett az embercsontok mellé. Valószínűsíthető azonban az is, hogy egy esetleg két megbolygatott bronzkori sírról van szó, melyeknek csak másodlagos, megbolygatott részeit találtuk meg.

A lelőhelyen a BORBAS projekt keretében végeztünk geofizikai kutatást és szisztematikus fémkeresős felderítést 2014 március 19 és 29 között.

Geofizikai felmérést 675 ha területen folytattunk a tell K-i és Ny-i oldalán, a bolygatások által kialakult rézsút kihagyva. A geofizikai képen házak egyértelmű nyomai nem mutatkoztak. A központi tell települést a felszínen sötétebb színű, széles sáv övezi, melyet árokként értelmeztünk. A geofizikai képen e sáv két szélén nagyon markáns önálló vonalvezetésű, keskeny anomália látható, közöttük leletmentes területtel. A központi domb területén Bacskai István végzett fémkeresős kutatást. Az átvizsgált területen 7 db régészeti korú tárgyat talált, sok lőszermaradvány mellett: 1 salakmaradvány, két kis bronzrög, egy töredékes bronztárgy mellett egy bikónikus fejű, tordírozott szárú bronztű és egy spirális végű kartekercs sorolható a település korába. Ezek mellett egy kelta karperec töredéke is előkerült.

Munkatársak: Tobias L. Kienlin, Pusztai Tamás, Bacskai István, a kölni és a miskolci egyetem hallgatói.

PUSZTAINÉ FISCHL KLÁRA

145. Hetefejércse, Kis-kúti-dűlő³⁰ (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B

Kivitelezés közbeni feltárást végeztünk 2014. augusztus 4-én a Beregi komplex árapasztási és ártér-revitalizációs fejlesztés projekt érintett töltés nyomvonalszakaszán. A lelőhely eddig ismeretlen volt. Az ásatás során 4 cölöplyuk, 2 gödör, 1 árok szakasz került elő. A feltárt jelenségek a Felsőszöcs-kultúra időszakára tehetőek.

Munkatárs: Sipos Attila Csaba.

TOLDI ZOLTÁN

146. Hetefejércse, Vas-tag (KÖH 81725)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) V, Szk

Kivitelezés közbeni feltárást végeztünk 2014. augusztus 5–7. között a Beregi komplex árapasztási és ártér-revitalizációs fejlesztés projekt érintett anyagnyerőjében.³¹ Az ásatás során 2 kis olvasztókemencét, 3 gödröt és 1 házat tártunk fel. A feltárt jelenségek a kora vaskorra tehetőek. Megfigyeléseink szerint – az amúgy is ritkás lelőhelyen –, az objektumok magas jelentkezési szintje miatt, a terület évtizedes használata során a jelenségek zöme megsemmisült. A területen szórványosan egy nagyobb bronzrögöt és egy szkíta üveggyöngyöt is találtunk.

Munkatársak: Bocz Péter, Körösfői Zsolt, Salamon Bernadett és Sipos Attila Csaba.

TOLDI ZOLTÁN

147. Heves, Római katolikus templom (Hősök tere) (KÖH 67493)

(Heves megye) Kk, Kú, Tö

A Heves városi főter és r. k. templom környezetének rendezéséhez, mivel az érintett terület regisztrált régészeti lelőhely, próbafeltárára és régészeti megfigyelésre volt szükség (2014. április 22.–július 9.). A római katolikus templom a főter D-i felének közepén, a középkori mezőváros központjában helyezkedik el, mintegy 97 m Balti tszf. magasságban. A tér rendezése során a templom körüli mintegy 10 m-es sávban teljesen átmozgatták a talajt az új járdák és a hozzá illeszkedő terepszint kialakításához, valamint földkábeleket helyeztek le a köz- és díszvilágítás számára.

A próbaásatás egyetlen 4×4 m alapterületű szelvényét a szentély és az É-i sekrestye sarkában jelöltük ki. A próbafeltárást során az É-i sekrestye és a szentély között nyitott (1.) szelvényben 3 újkori és 25 középkori sírt tártunk föl, valamint egy török kori építmény nyomait. A 3 újkori sír egyértelműen igazolja, hogy a templom köré a település újratelepülése után is temetkeztek – feltehetően főleg a köztemetők megnyitása előtt. (A tereprendezés földmunkái során újkori sírkő is előkerült, amin sajnos a bontókörmös kanál okozta sérülés miatt az évszám olvashatatlan.)

A felső humuszréteg és az újkori feltöltés alatti rétegből előkerült nagy mennyiségű kora újkori kerámia és állatsont a templom közvetlen környezetének intenzív lakottságát igazolja, megerősítve azt a feltételezést, hogy a 17. századi török palánk a templom körül helyezkedett el. A török kori, földbe süllyesztett, könnyűszerkezetes építmény mintegy 3×3 m alapterületű lehetett. A szentély fala mellé ásták le, három oldalról a sekrestye, a szentély és a szentély ÉK-i támpillére határolta. A megmaradt karólyukak sűrűsége alapján fala vesszőfonatos lehetett. Mivel a török kori épület szintje jóval a középkori járószint alatt volt, a szelvény területén csak a középkori temető legmélyebb leásott sírjai maradtak meg. A sírok egy részét bizonyosan a jelenlegi szentély kialakítása előtt ásták le; a szentély támpillére több sírt bolygatott, két mélyebben fekvő sír egy része pedig a pillér alatt található, tehát a 15. század közepére vagy az elé keltezhetőek. A 24 sír közül hatban pártaöv és két-többször párta került elő. Az É-i sekrestye alapfalában elválik a szentély támpilléretől.

Gyimesiné Gömöri Ilona 2014. május 9-én, délután 2 óra után a gépi tereprendezés humuszdepóján letört nyakú cserépalackra lett figyelmes. Az edény kora újkori éremkincset tartalmazott, mint utóbb kiderült 643 érmet: több, mint 300 magyar ezüstdénárt és egy obulust, III. Zsigmond lengyel királytól 262 krajcárt (1/24 tallér), 16 három- és 9 hatgarasos érmet, Báthory Gábor erdélyi garasát, egy bajor ezüsttallért, valamint cseh, svéd és porosz vereteket. Záró dátum 1640.

A templom körüli járda tükörszedésében, 2014. május 12-én, a hétfői esőzések után láthatóvá vált falmaradványt (sokszög alaprajzú temetőkerítés) öt kisebb alapterületű (2×2,5, illetve 1×2,5 m) szelvényvel vizsgáltuk, aminek során sikerült a fal két sarkát megtalálni, és a K-i oldalon a járdaszegély vonaláig a nyomvonalát tisztázni. A templomtól É-ra álló, közeli kivágott hársfák tönkölése során, 2014. május 19-én a fal újabb szakasza bukkant elő; ez a megtalált sarkokkal együtt a fal újabb, több mint tíz méteres szakaszát teszi kiserkeszthetővé. Az érintett rész DNy- részén a falat az alapozás aljáig visszabontották. A szentélytől DK-re induló járdaszakasz tükörszedésekor, 2014. június 17-én, török kori jelenségek mellett (ld. alább) a temető-

30 A lelőhely nem szerepel a Közhiteles Nyilvántartásban.

31 A lelőhelyen a munkálatok 2012 óta folynak, lásd RKM 2012, 52–53., RKM 2013, 53.